

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.004.02.2019

Pani
Klaudia Wojnarowska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Piasecznie
ul. Chyliczkowska 14
05-500 Piaseczno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/043 – Opieka nad dziećmi w pogotowiach opiekuńczych i rodzinnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Chyliczkowska 14, 05-500 Piaseczno
Kierownik jednostki kontrolowanej	Klaudia Wojnarowska, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, od 12 grudnia 2007 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawdliwość organizacji i nadzorowania pracy zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego. 2. Prawdliwość i skuteczność działań na rzecz unormowania sytuacji dzieci.
Okres objęty kontrolą	2017-2019 (I półrocze). Dla realizacji celu kontroli wykorzystane zostały także dowody sporządzone przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontrolerzy	1. Anita Grzechulska-Cioczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/36/2019 z 26 września 2019 r. 2. Adrian Przepiórka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/35/2019 z 26 września 2019 r. (akta kontroli t. I, str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie (dalej: PCPR lub Centrum) prawidłowo nadzorowało działania placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego. Centrum podejmowało działania na rzecz umieszczenia dzieci poniżej 10. roku życia w pieczy rodzinnej, jednak było to utrudnione z uwagi na niewystarczającą liczbę rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych. Próby umieszczania małych dzieci w rodzinach zastępczych na terenach innych powiatów nie zawsze były skuteczne z powodu odmów powiatów, zazwyczaj uzasadnianych brakiem miejsc. W konsekwencji w placówce interwencyjnej przebywały dzieci z powiatu piaseczyńskiego poniżej 10. roku życia.

W kontrolowanym okresie Centrum prowadziło akcję poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze m.in. poprzez publikowanie ogłoszeń w lokalnej prasie, rozpowszechnianie ulotek, plakatów w urzędach, kościołach, szkołach. Dzięki powyższym działaniom w kontrolowanym okresie utworzono dodatkowo jedną rodzinę zastępczą zawodową oraz rodzinny dom dziecka. Nie zaspokajało to jednak wszystkich potrzeb powiatu w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej.

PCPR w Piasecznie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnił właściwą liczbę koordynatorów pieczy zastępczej i prawidłowo nadzorował ich pracę. Centrum w zakresie pieczy zastępczej współpracowało z innymi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy dziecku (sądy, ośrodki pomocy społecznej, urzędy stanu cywilnego). Ponadto rzetelnie wykazywało w sprawozdaniach potrzeby w zakresie pieczy zastępczej.

W powiecie funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego, tj. Dom Dzieci nr 1 (dalej: DD1) z limitem 14 miejsc, która zapewniała dzieciom właściwe warunki pobytu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość organizacji i nadzorowania pracy zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego.

1.1. Organizacja pieczy zastępczej w powiecie. Realizacja zadań własnych i zleconych powiatu w zakresie zapewnienia pieczy zastępczej dzieciom w sytuacji kryzysowej.

Opis stanu faktycznego

1.1.1. W latach 2017-2019 (I połowa) na terenie województwa mazowieckiego zamieszkiwało odpowiednio: 1 119 200; 1 130 597; 1 008 917⁴ dzieci poniżej 18. roku życia, natomiast dzieci poniżej 10. roku życia zamieszkiwało odpowiednio: 599 153; 598 826; 587 980⁵. W 2017 r. w pieczy zastępczej przebywało 7785 dzieci⁶, w tym 1764 dzieci w pieczy instytucjonalnej oraz 6021 dzieci w pieczy rodzinnej. W 2018 r. w pieczy zastępczej przebywało ogółem 7688 dzieci, w tym 1777 dzieci w pieczy instytucjonalnej oraz 5911 w pieczy rodzinnej. Natomiast w I połowie 2019 r. w pieczy zastępczej

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Dane GUS zgodnie z przedstawionym zakresem wiekowym 0-19 lat.

⁵ Dane GUS zgodnie z przedstawionym zakresem wiekowym 0-9 lat.

⁶ Dane ze zbiorczego sprawozdania półrocznego z wykonywania zadań za okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r.

przebywało ogółem 7698 dzieci, w tym 1772 dzieci w pieczy instytucjonalnej oraz 5926 w pieczy rodzinnej. Placówek opiekuńczo-wychowawczych w okresie objętym kontrolą było odpowiednio: 101; 108; 111, w tym placówek typu interwencyjnego w każdym z badanych lat - pięć, a placówek z miejscami interwencyjnymi: siedem; 10 oraz 11.

W latach 2017-2019 (I połowa) w województwie mazowieckim w wyniku interwencji odebrano odpowiednio: 412; 348; 224 dzieci, z czego w 2017 r. na terenie województwa mazowieckiego w wyniku interwencji w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego umieszczono łącznie 127 dzieci⁷, w 2018 r. – 135, w 2019 r. – 83. Natomiast dzieci odebranych w województwie w wyniku interwencji umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, było odpowiednio: 118; 71; 41⁸.

(akta kontroli, t. III str. 451-454)

Na terenie powiatu piaseczyńskiego funkcjonują cztery placówki opiekuńczo-wychowawcze. Wszystkie znajdują się w Pęcherach i są to: Dom Dzieci nr 1 (DD1) – placówka typu interwencyjnego, Dom Dzieci nr 2 (DD2), Dom Dzieci nr 3 (DD3) i Dom Dzieci nr 4 (DD4) – placówki typu socjalizacyjnego. Wcześniej stanowiły one jedną dużą placówkę wielofunkcyjną (w Konstancinie-Jeziorna), która została podzielona. Obecnie każda z nich zajmuje odrębny budynek, a wszystkie mają wspólny teren rekreacyjny dla dzieci. Domy zapewniały dzieciom właściwe warunki mieszkaniowe, w każdym znajduje się m.in. kuchnia, jadalnia, salon, łazienki (oddzielne dla chłopców i dziewcząt) oraz dwuosobowe pokoje dla dzieci. Wojewoda Mazowiecki decyzjami z dnia 1 października 2015 r.⁹ wydał powiatowi piaseczyńskiemu zezwolenia na prowadzenie ww. placówek opiekuńczo-wychowawczych o limicie miejsc 14 każda, na czas nieokreślony.

W powiecie piaseczyńskim w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało: na dzień 31 grudnia 2017 r. – 52 dzieci, w tym 14 dzieci w placówce interwencyjnej DD1, na dzień 31 grudnia 2018 r. – 44 dzieci, w tym 10 dzieci w DD1. Natomiast na koniec I połowy 2019 r. – 47 dzieci, w tym 10 dzieci w DD1. W latach 2017-2019 (I połowa) w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało odpowiednio: 232 dzieci, 241 dzieci oraz 257 dzieci.

(akta kontroli t. II, str. 1-7, t. III, str. 286-312, 442-448)

W powiecie piaseczyńskim w wyniku interwencji w 2017 r. odebrano łącznie 38 dzieci (22 dzieci umieszczono pod opieką rodziny spokrewnionej (tj. 58%), 15 w placówce opiekuńczo wychowawczej typu interwencyjnego (tj. 39%), jedno w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na terenie innego powiatu (tj. 3%)). W 2018 r. w wyniku interwencji odebrano 35 dzieci (21 dzieci umieszczono pod opieką rodziny spokrewnionej (tj. 60%) natomiast 14 w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego (tj. 40%)), natomiast w I połowie 2019 r. odebrano 20 dzieci (dziewięć dzieci umieszczono pod opieką rodziny spokrewnionej (tj. 45%), 11 w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego (tj. 55%)).

W latach 2017-2019 (I połowa) w kontrolowanym powiecie funkcjonowały tylko dwie rodziny zastępcze zawodowe, nie było natomiast rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

(akta kontroli t. II, str. 1-7, t. III, str. 286-312, 442-448)

1.1.2. Na 2017 r. Centrum¹⁰ zgłosiło radzie powiatu potrzebę utworzenia trzech zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, bądź rodzinnego domu dziecka dla dzieci do trzeciego roku życia oraz dla dzieci w wieku od trzech do siedmiu lat. W powyższym okresie nie udało się jednak pozyskać żadnej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

⁷ Dzieci odebrane bez postanowienia sądu (wydawane dopiero w krótkim okresie po umieszczeniu dziecka w placówce), w tym dzieci umieszczone krótkotrwale w placówkach interwencyjnych (bez postanowienia) 2017 r. – 50 dzieci, 2018 r. – 71 dzieci, 2019 r. – 38 dzieci.

⁸ Liczba dzieci umieszczonych interwencyjnie.

⁹ Zmienionymi decyzjami Wojewody Mazowieckiego z dnia 28 lipca 2017 r. – nastąpiła w nich zmiana nazwy miejscowości, w której znajdują się placówki z Pęchery-Łbiska na Pęchery.

¹⁰ Potrzeby zgłoszone na rok 2017 r. w sprawozdaniu za rok 2016 r. przedłożonym radzie powiatu w dniu 7 marca 2017 r.

Na 2018 r. w zakresie pieczy zastępczej PCPR¹¹ zgłosił radzie powiatu potrzebę utworzenia trzech zawodowych rodzin zastępczych, w tym jednej o charakterze pogotowia rodzinnego lub rodzinnego domu dziecka dla dzieci, w szczególności dla dzieci do 10 roku życia; zatrudnienie w ramach umowy o pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej; prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, także w formie warsztatów problemowych; dalsze propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze.

W 2018 r. funkcjonowały dwie rodziny zastępcze zawodowe; nie udało się utworzyć ani trzeciej rodziny zastępczej zawodowej, ani rodzinnego domu dziecka. Zatrudniono natomiast koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej¹².

Na 2019 r. Centrum¹³ zgłosiło potrzebę utworzenia na terenie powiatu trzech zawodowych rodzin zastępczych, w tym jednej o charakterze pogotowia rodzinnego lub rodzinnego domu dziecka, w szczególności dla dzieci do 10 roku życia, a także dalsze propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze.

We wrześniu 2019 r. udało się utworzyć trzecią rodzinę zastępczą zawodową oraz rodzinny dom dziecka. Na dzień 30 września 2019 r. w powiecie funkcjonowały trzy rodziny zastępcze zawodowe oraz jeden rodzinny dom dziecka.

(akta kontroli t. I, str. 54-284, 297-357, t. II str. 1-8, 177-316)

W powiecie występuje problem pozyskania rodzin zastępczych zawodowych w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzin zastępczych niezawodowych. Z wyjaśnień Dyrektor PCPR wynika, że Centrum systematycznie prowadzi akcję poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze poprzez publikowanie ogłoszeń w lokalnej prasie, rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, plakatów umieszczanych m.in. w urzędach, sądzie, bankach, szkołach, kościołach. Ponadto na stronie internetowej powiatu na stałe zamieszczone są materiały informacyjne dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej oraz ogłoszenie o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe oraz zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Dyrektor PCPR w 2017 r. udzieliła krótkiego wywiadu w „Kurierze Mazowieckim”, w którym wskazała na najpilniejszą potrzebę powiatu piaseczyńskiego, tj. pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. W 2018 r. na stronie internetowej powiatu piaseczyńskiego zamieszczony był także spot filmowy „Zostań rodziną zastępczą”.

Mimo powyższych starań w drugim kwartale 2019 r. jedynie jedna rodzina zastępcza niezawodowa ukończyła szkolenie i uzyskała kwalifikacje do pełnienia rodziny zastępczej zawodowej, natomiast druga rodzina zastępcza niezawodowa uzyskała kwalifikacje do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

(akta kontroli t. II, str. 1-7, t. III, str. 286-312, 442-448)

PCPR rzetelnie wykazywał w sprawozdaniach potrzeby w zakresie pieczy zastępczej. W 2017 r. w rozdziale 855 – Rodzina, podrozdział 85508 – Rodziny zastępcze, zaplanował wydatki w łącznej wysokości 3 582 213 zł, natomiast wydatkował kwotę w wysokości 3 575 207,80 zł, a zatem wykonało 99,8% planu.

W 2018 r. PCPR zaplanował wydatki w ww. podrozdziale w kwocie 4005 737 zł, a wydatkował 3 934 406,55 zł, tj. 98,2% planu. Natomiast na 2019 r. Centrum zaplanowało wydatki w łącznej wysokości 4 014 149 zł. Do końca I połowy 2019 r. wydatkowano 1 932 429,47 zł, tj. 49,1% planu. Wydatki na wynagrodzenia rodzin zastępczych wyniosły w 2017 r. – 68,4 tys. zł, w 2018 r. – 80,4 tys. zł, natomiast w I połowie 2019 r. – 37 tys. zł.

¹¹ Potrzeby zgłoszone na rok 2018 r. w sprawozdaniu za rok 2017 r. przedłożonym radzie powiatu w dniu 26 marca 2018 r.

¹² Na podstawie umowy o pracę.

¹³ Potrzeby zgłoszone na rok 2019 r. w sprawozdaniu za rok 2018 r. przedłożonym radzie powiatu w dniu 8 marca 2019 r.

Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie jednego dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie piaseczyńskim w latach 2017-2019 wyniosły odpowiednio: 1.599,17 zł; 1.685,45 zł; 1.654,50 zł¹⁴. Natomiast średnie miesięczne koszty utrzymania dziecka w pieczy instytucjonalnej wyniosły odpowiednio: 4.848,50 zł; 4.725,84 zł; 5.900,34 zł. Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w placówce DD1 wyniosły: w 2017 r. – 4.917 zł, natomiast w 2018 r. – 4.470 zł.

(akta kontroli t. I, str. 54-284, 297-357, t. II str. 1-8, 177-316)

1.1.3 W 2016 r. Centrum wprowadziło procedurę postępowania w zakresie przewozu osoby małoletniej w wieku do 18 roku życia zamieszkującej lub przebywającej na terenie powiatu do form pieczy zastępczej¹⁵. Zarządzenie określa warunki przewozu dziecka na podstawie formalnego skierowania jak i w sytuacjach interwencyjnych¹⁶.

(akta kontroli t. I, str. 85-93, t. III, str. 286-312)

1.2. Organizacja i kontrola PCPR nad funkcjonowaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym typu interwencyjnego.

1.2.1. Starosta Piaseczyński wyznaczył PCPR w Piasecznie na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie piaseczyńskim od dnia 1 stycznia 2012 r.¹⁷

(akta kontroli t. I, str. 53)

1.2.2. PCPR w Piasecznie sprawuje kontrolę nad działalnością rodzin zastępczych na terenie powiatu głównie poprzez pracę koordynatorów ds. pieczy zastępczej, którzy sprawują bezpośredni nadzór nad rodzinami zastępczymi. Do zakresu obowiązków koordynatorów zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia należy m.in. przedstawianie Dyrektorowi PCPR miesięcznych raportów z pracy z rodziną, w których znajdują się m.in. informacje o bieżących problemach rodziny i dzieci, sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, szkolno-wychowawczej, zdrowotnej, materialno-bytowej jak również opis podjętych działań w zakresie współpracy koordynatora z rodziną¹⁸.

(akta kontroli t. III str. 128-230, 413-418)

¹⁴ W średnich miesięcznych kosztach utrzymania dziecka w pieczy zastępczej uwzględniono wydatki na osobę, o której mowa w art. 57 ust. 1a oraz wydatki, o których mowa w art. 80 ust. 1a oraz art. 192 pkt 1-5a i pkt 7-10 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111) oraz świadczenie, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 ze zm.)

¹⁵ Zarządzenie nr 7/2016 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie wprowadzenia procedury postępowania w zakresie przewozu osoby małoletniej w wieku do 18 roku życia zamieszkującej lub przebywającej na terenie powiatu piaseczyńskiego do form pieczy zastępczej.

¹⁶ I tak, w sytuacji odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie w przypadku wystąpienia okoliczności uzasadniających umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych przez przedstawicieli poszczególnych instytucji i służb, przeprowadzający interwencję zgłasza konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej i przekazania go pod opiekę pracownika PCPR w Piasecznie, po przeprowadzonej interwencji. W przypadku stwierdzenia faktu pozostawienia dziecka bez opieki lub którego życie lub zdrowie jest zagrożone, stwierdzający porzucenie dziecka lub pozostawienie go bez opieki, powinien wezwać Policję lub - jeśli wymaga tego sytuacja – pogotowie ratunkowe.

W sytuacjach kryzysowych, wymagających zapewnienia dziecku natychmiastowej opieki to Policja zobowiązana jest do udzielenia niezbędnej pomocy przy zabezpieczeniu dziecka. W takim przypadku na Policji ciąży obowiązek doprowadzenia dziecka do zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego. PCPR wskazuje formę pieczy zastępczej, do której należy przewieźć dziecko. Z informacji Dyrektora PCPR wynika, że zgłoszenia o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w sytuacjach kryzysowych przyjmowane są w godzinach pracy PCPR w Piasecznie. Za sprawy związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej w sytuacjach kryzysowych odpowiada w PCPR zespół ds. opieki nad dzieckiem i rodziną współpracując w tym zakresie z zespołem ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Centrum wskazuje formę pieczy zastępczej i miejsce, gdzie będzie umieszczone dziecko, ustala termin przewiezienia dziecka oraz wskazuje osoby odpowiedzialne za przewiezienie dziecka. W przewozie dziecka uczestniczy zawsze dwóch pracowników wskaziwanych każdorazowo przez Dyrektora Centrum. Najczęściej jest to pedagog i psycholog. Centrum dysponuje bieżącymi informacjami dotyczącymi wolnych miejsc w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego w Pęcherach, która jest obowiązana przyjąć dziecko w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki.

¹⁷ Zarządzenie nr 30/PCPR/2011 z dnia 30 września 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora pieczy zastępczej w Powiecie Piaseczyńskim

¹⁸ W ramach sprawowania kontroli działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu piaseczyńskiego w 2017 r. Starostwo Powiatowe oraz PCPR przeprowadzili w dniach 8-24 marca 2017 r. kontrolę sprawdzającą w DD4. Natomiast w terminie od 12 listopada 2019 r. do 26 listopada 2019 r. przeprowadzili kontrolę realizacji zaleceń pokontrolnych, w związku z wystąpieniem pokontrolnym NIK z dnia 31 lipca 2019 r., a także kontrolę sposobu organizacji czasu wolnego i zajęć dodatkowych dla wychowanków Domów Dzieci w Pęcherach.

1.2.3. W placówce interwencyjnej DD1 działającej na terenie powiatu piaseczyńskiego limit miejsc wynosi 14¹⁹. W marcu 2017 r., a także w 2018 r. w miesiącach od marca do maja w placówce interwencyjnej przebywało więcej niż 14 dzieci. W 2017 r. limit został przekroczony w marcu – o dwoje dzieci²⁰. Natomiast od marca do maja 2018 r.: o jedno dziecko. Dzieci przebywające w DD1 ponad limit miały zapewnione wystarczające warunki bytowe znajdujące się w przestrzeni wspólnej na I piętrze domku.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że w związku z interwencyjnym charakterem placówki oraz brakiem na terenie powiatu piaseczyńskiego rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego niejednokrotnie pobyt dzieci trwał krótko i zamykał się w danym miesiącu – pobyt dzieci ponad limit trwał od 3 do 19 dni. W lutym 2018 r. PCPR w Piasecznie wystąpił do Wojewody Mazowieckiego o zgodę na przyjęcie rodzeństwa (sześcioro dzieci). Natomiast w 2017 r. PCPR nie występował do wojewody o wydanie zezwolenia na przyjęcie kolejnego dziecka, gdyż przyjęcie dziecka nastąpiło w trybie interwencyjnym.

(akta kontroli t. I, str. 358-373, t. II, str. 11-24, t. III str. 449-450)

1.2.4. W latach 2017, 2018 i 2019 (I półrocze) w placówce interwencyjnej DD1 powyżej trzech miesięcy przebywało odpowiednio: pięcioro dzieci; jedno dziecko; siedmioro dzieci. Powyżej 12 miesięcy w placówce interwencyjnej przebywało odpowiednio: czworo dzieci, czworo dzieci, jedno dziecko, natomiast powyżej 18 miesięcy w 2017 r. oraz 2019 r. w placówce interwencyjnej nie przebywało żadne dziecko. W 2018 r. powyżej 18 miesięcy przebywało troje dzieci, w związku z czym, PCPR skierował do Sądu Rejonowego w Piasecznie wniosek o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń opiekuńczych wobec tych dzieci, celem zbadania możliwości powrotu wychowanków pod opiekę rodziców lub zgłoszenie ich do poszukiwania rodziny przysposabiającej.

Zgodnie z ustawą dzieci młodsze, poniżej 10 roku życia powinny trafiać do rodzinnej pieczy zastępczej. Tymczasem w kontrolowanym okresie w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu piaseczyńskiego znajdowało się w 2017 r. – 13 (tj. 25% ogółu dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej), w 2018 r. – 12 (tj. 27%), w I połowie 2019 r. – 10 dzieci poniżej tego wieku (tj. 21%).

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że spośród 13 młodszych dzieci przebywających w placówce interwencyjnej w 2017 r., dziesięcioro trafiło tam razem ze starszym rodzeństwem w wieku powyżej 10 lat. Troje pozostałych umieszczono w placówce w trybie interwencyjnym. Wobec jednego dziecka PCPR podjęło działania mające na celu przeniesienie go do jednej z rodzinnych form pieczy zastępczej, jednak bez pozytywnego skutku²¹. W pozostałych dwóch przypadkach rodzice biologiczni wnioskowali do sądu o powrót dzieci pod ich opiekę. Spośród 12 dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2018 r., dziewięcioro z nich przebywało w placówce wraz ze starszym rodzeństwem, w jednym przypadku w placówce umieszczona była matka dziecka. Dwoje dzieci umieszczono w placówce w trybie interwencyjnym. W obu przypadkach PCPR podejmowało działania w celu przeniesienia dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej. Spośród dziesięciorga dzieci poniżej 10 roku życia przebywających w placówce interwencyjnej w I połowie 2019 r., pięcioro przebywało razem ze starszym rodzeństwem; jedno dziecko było tu tylko sześć dni i następnie zostało umieszczone w spokrewnionej rodzinie zastępczej. Troje dzieci trafiło do placówki w trybie interwencyjnym.

(akta kontroli t. II, str. 6, 180-194, 226-228, t. III str. 286-292, 419-424)

¹⁹ Zgodnie z decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 2493/2015 z dnia 1 października 2015 r. zmienionej decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 1519/2017 z dnia 28 lipca 2017 r. – z uwagi na zmianę nazwy miejscowości z Pęchery-Lbiska na Pęchery.

²⁰ Liczba dzieci na koniec miesiąca.

²¹ Chłopiec ostatecznie został umieszczony w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwów i Psychicznie Chorych w Lubiążu.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że trudności w przeniesieniu dzieci do rodzinnych form pieczy zastępczej wynikają m.in. z faktu, że na terenie powiatu brakuje osób zainteresowanych przyjmowaniem do rodziny zastępczej dzieci w wieku szkolnym, sprawiających duże problemy wychowawcze oraz niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami umysłowymi. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zwykle wykazują gotowość przejęcia opieki nad dzieckiem w wieku do 7 lat.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 15 dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego. W dobranej próbie, dziewięcioro było w wieku poniżej 10 lat (dwoje dzieci w wieku około jednego roku; troje dzieci w wieku 6 lat, dwoje dzieci w wieku 8 lat i dwoje w wieku 9 lat). Przebywały one w placówce od 2 dni do 18 miesięcy. Spośród próby 15 dzieci, tylko jedno nie pochodziło z powiatu piaseczyńskiego. Dla pięciorga dzieci, PCPR wysłał zapytanie do innych powiatów celem poszukiwania dla nich rodziny zastępczej. Jedno z dzieci przebywało w DD1 wraz ze starszym bratem i przez dłuższy czas było urlopowane u ojca, do którego ostatecznie powróciło rodzeństwo. W przypadku trójki dzieci przyczyną niewysłania zapytania celem poszukiwania dla nich rodziny zastępczej było: podejmowanie przez jednego z rodziców aktywnych działań mających na celu przejęcie opieki nad dziećmi, a także urlopowanie dzieci u rodzica.

Z kontrolowanej próby dokumentacji 15 dzieci wynika, że DD1 opuściło łącznie siedmioro dzieci (tj. 47%), w tym pięcioro powróciło do jednego z rodziców, jedno do dziadków, jedno trafiło do Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego. Ponadto 12-letnia dziewczynka została umieszczona w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, natomiast w stosunku do drugiej dziewczynki w listopadzie 2019 r., Centrum wystąpiło z wnioskiem do sądu rejonowego o zmianę postanowienia umożliwiającego umieszczenie jednej z dziewczynek u rodziny zastępczej zawodowej.

(akta kontroli t. II, str. 6, 180-194, 226-228, t. III str. 286-292, 419-424, 439)

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Piasecznie wynika, że w kontrolowanym okresie na terenie powiatu łącznie zakończono 22 postępowania sądowe w zakresie pieczy zastępczej²². Dwa postępowania dotyczyły powrotu dziecka do rodziny; 12 - przysposobienia, osiem - umieszczenia w pieczy zastępczej²³. W 2017 r. zakończono łącznie 13 postępowań – jedna sprawa dotyczyła powrotu dziecka do rodziny, osiem przysposobienia, cztery umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Natomiast w toku było jedno postępowanie dotyczące powrotu dziecka do rodziny.

W 2018 r. zakończono osiem postępowań – jedno dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, trzy przysposobienia, natomiast cztery umieszczenia w pieczy zastępczej. W toku znajdowało się dwa postępowania i dotyczyły umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

²² Postępowania obejmują jedynie sprawy ściśle określone symbolami 201 – przysposobienie; 245 – umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej oraz 207 – przywrócenie władzy rodzicielskiej.

²³ Sąd Rejonowy w Piasecznie podał również dane obejmujące swoim zakresem postępowania w zakresie przysposobienia, umieszczenia małoletniego w rodzinie zastępczej, przywrócenia władzy rodzicielskiej, a także zmiany postanowień w zakresie władzy rodzicielskiej oraz wydania lub zmiany orzeczenia wydanego w trybie art. 109 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, które także w swej kategorii mogą zawierać rozstrzygnięcia dotyczące umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, czy też skutkujące powrotem dziecka do rodziny. I tak, w kontrolowanym okresie na terenie powiatu piaseczyńskiego łącznie zakończono 237 postępowań w zakresie pieczy zastępczej. 149 postępowań dotyczyło powrotu dziecka do rodziny. 12 postępowań dotyczyło przysposobienia, 76 dotyczyło umieszczenia w pieczy zastępczej.

W 2017 r. na terenie powiatu piaseczyńskiego zakończono łącznie 115 postępowań, w tym 76 spraw dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, osiem przysposobienia, 31 umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Natomiast toczyło się osiem postępowań, z czego siedem dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, a jedno umieszczenia w pieczy zastępczej.

W 2018 r. w powiecie piaseczyńskim zakończono 93 postępowania, w tym 57 dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, trzy przysposobienia, natomiast 33 umieszczenia w pieczy zastępczej. W toku znajdowało się łącznie 17 postępowań, z czego pięć dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, a 12 umieszczenia w pieczy zastępczej.

W I połowie 2019 r. zakończono 29 postępowań, w tym 16 dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, jedno przysposobienia, 12 umieszczenia w pieczy zastępczej. W toku znajdowało się 56 postępowań, z czego 40 dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, trzy przysposobienia, natomiast 13 umieszczenia w pieczy zastępczej.

W I połowie 2019 r. zakończono jedno postępowanie o przysposobienie. Natomiast w toku znajdowało się sześć postępowań, z czego jedno dotyczyło powrotu dziecka do rodziny, trzy przysposobienia, natomiast dwa umieszczenia w pieczy zastępczej.

Średni czas trwania postępowania sądowego dotyczącego powrotu dziecka do rodziny w 2017 r. wyniósł pięć miesięcy, a w 2018 – trzy miesiące. Dłużej trwały postępowania o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej - sześć miesięcy w 2017 r. i cztery miesiące w 2018 r. Natomiast średni czas trwania zakończonych postępowań o przysposobienie wynosił odpowiednio: w 2017 r. – osiem miesięcy, w 2018 r. – siedem miesięcy, w I połowie 2019 r. – pięć miesięcy. Czas trwania postępowań sądowych mógł mieć wpływ na przedłużający się pobyt dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego.

(akta kontroli t. III, str. 242-248)

1.2.5. We wszystkich kontrolach przeprowadzonych przez wojewodę w ramach zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej działania Dyrektora CAPOW (w czterech placówkach w Pęcherach, w tym placówce interwencyjnej) zostały ocenione pozytywnie. W wystąpieniach wskazano jednak na uchybienia i naruszenia²⁴.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w marcu 2017 roku w DD1 sformułowano następujące zalecenia:

- 1) Podejmowanie działań zmierzających do przeniesienia wychowanka do jednej z rodzinnych form pieczy zastępczej (w stosunku do dzieci poniżej 10 roku życia), zgodnie z art. 103 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dalej: uopz)²⁵.
- 2) Dotrzymywanie terminów wyznaczenia opiekuna usamodzielnienia określonych w art. 145 ust. 2 uopz lub mając na uwadze specyfikę placówki wyznaczyć opiekuna w jak najszybszym możliwym terminie.
- 3) Uzupełnienie dokumentacji psychologa o zaświadczenia, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1 i pkt 2 oraz dokumentację wolontariuszy o zaświadczenia określone w art. 98 ust. 3 w związku z art. 99 ust. 4 uopz.

Ponadto w wystąpieniu pokontrolnym sformułowano m.in. następujące uwagi i wnioski: podjęcie działań w celu dokonania zmian w decyzji Wojewody by była zgodna z aktualnym stanem prawnym i faktycznym; dostosowanie czasu pracy specjalistów do faktycznego pobytu dzieci w placówce; uwzględnianie w kartach udziału w zajęciach specjalistycznych zajęć o takim charakterze odbywających się poza placówką.

Starosta powiatu piaseczyńskiego odnosząc się do ww. naruszeń, wyjaśnił, iż na terenie powiatu wciąż aktualny pozostaje problem umieszczania dzieci poniżej 10 r.ż. w instytucjonalnej pieczy zastępczej z powodu braku miejsc w rodzinnych formach opieki, lecz przede wszystkim braku odpowiednich kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego. Zaznaczył, że starostwo nieustannie podejmuje działania mające na celu zagwarantowanie wszystkim dzieciom pozbawionym opieki i wychowania w rodzinie biologicznej umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej. W tym celu organizowane są kampanie informacyjno-promocyjne. Ponadto w piśmie poinformował, że w odniesieniu do nieprawidłowości polegającej na przekroczeniu limitu miejsc w placówce na bieżąco podejmowane są i będą działania w celu zapobiegania przedmiotowym sytuacjom i zachowania ustalonego

²⁴ W ramach realizowanych przez wojewodę zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej na terenie powiatu piaseczyńskiego w 2017 r. przeprowadzono kontrole w DD1, DD3 i DD4 natomiast w 2019 r. w DD2. W DD1, DD2 oraz DD4 kontrola dotyczyła przestrzegania standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz działania placówki na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej, utrzymywania z nią kontaktów, zaspokajania potrzeb dziecka i respektowanie jego praw, przestrzegania przepisów określających zasady działania placówki opiekuńczo-wychowawczej, jak również zgodności zatrudnienia pracowników z kwalifikacjami określonymi w uopz. Natomiast w DD3 przedmiotem kontroli było zaspokajanie potrzeb dziecka i respektowanie jego praw w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

²⁵ Dz. U. z 2019 r., poz. 1111.

limitu miejsc. Jednocześnie zaznaczono, że każdorazowo w przypadku konieczności przyjęcia dziecka ponad określony dla placówki limit stosownie do art. 95 ust. 3 a oraz 230 ust. 2 uopz będzie występować o zezwolenie do Wojewody Mazowieckiego.

Dyrektor CAPOW także odniosła się do naruszeń wskazanych w wystąpieniu i wyjaśniła m.in., że podejmuje działania zmierzające do jak najszybszego przeniesienia dzieci poniżej 10 r. ż. do rodzin zastępczych jednak z uwagi na ich niewystarczającą ilość nie zawsze może to dojść do skutku. Zaznaczyła, iż placówka jest w stałym kontakcie telefonicznym i osobistym z pracownikami PCPR, a w protokołach z zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dzieci pobyt takiego dziecka jest określany jako niezasadny. Informacja trafia wówczas do Sądu Rodzinnego jako sygnał, że sytuacja dziecka wymaga pilnej zmiany. Zaznaczyła także, że w DD1 aktualnie nie przebywają nastolatki, którzy powinni być objęci działaniami w trybie art. 145 ust. 2 uopz. Poinformowała również, że brakująca dokumentacja psychologa została uzupełniona natomiast dokumentacja wolontariuszy jest w trakcie uzupełniania.

(akta kontroli t. I str. 374-450)

W 2017 r., Starosta Piaseczyński dokonał kontroli DD4, której zakres obejmował realizację zaleceń pokontrolnych²⁶. W wyniku przeprowadzonej kontroli wskazano m.in. następujące zalecenia: konieczność odbierania rzetelnie wypełnionych oświadczeń od osób, które zabierają wychowanków z placówki oraz sumienne realizowanie zapisów Zarządzenia Dyrektora CAPOW w sprawie zapewnienia kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla wychowanków²⁷ – dopilnowanie, aby wypłata kieszonkowego odbywała się do końca miesiąca, za który kieszonkowe jest przyznane.

W okresie objętym kontrolą NIK, Starosta Piaseczyński nie przeprowadził innych kontroli w Domach Dzieci w Pęcherach.

(akta kontroli t. I str. 451-474)

W latach 2017-2019 (I półrocze)²⁸ do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące funkcjonowania CAPOW lub funkcjonujących w jego ramach Domów Dzieci.

W 2018 r. wpłynęły dwie skargi, jedna do Starosty Powiatowego, a druga do Dyrektora PCPR w Piasecznie. Pierwsza ze stycznia 2018 r. dotyczyła m.in. urlopowania jednego z dzieci. Osoba spokrewniona – ciotka dziecka znajdującego się w placówce interwencyjnej zarzuciła, że jeden z koordynatorów zatrudnionych w PCPR wprowadził ją w błąd, ponadto że w placówce widoczne są zaniedbania w dokumentacji, panuje chaos i nieporozumienia wśród pracowników.²⁹ PCPR uznał skargę za niezasadną³⁰. W maju 2018 r. do Dyrektora PCPR w Piasecznie wpłynęła druga skarga. Małżeństwo, pełniące funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, domagało się wyciągnięcia konsekwencji służbowych wobec pracowników PCPR, których działania – ich zdaniem – doprowadziły do konfliktu pomiędzy rodzinami zastępczymi, ustanowionymi do opieki nad dziećmi, będącymi biologicznym rodzeństwem. Według skarżących, działania te skutkowały zerwaniem kontaktów pomiędzy rodzinami zastępczymi i wykluczyły możliwość podtrzymywania więzi rodzinnych rodzeństwa. Dyrektor PCPR w oparciu o ustne i pisemne wyjaśnienia oraz wgląd w posiadaną dokumentację uznała ww. skargę za niezasadną, co miało swoje potwierdzenie w badanej dokumentacji.

(akta kontroli t. I, str. 478-503)

²⁶ Zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu Piaseczyńskiego Nr XXV/7/16 z dnia 24 listopada 2016 r. oraz wystąpieniem pokontrolnym Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 listopada 2016 r. znak: WPS-IX.431.4.7.2016, z uwzględnieniem wytycznych wynikających z podsumowania przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki wyników z prowadzonych kontroli i najczęściej pojawiających się uchybień i nieprawidłowości w roku 2016 w samorządowych jednostkach organizacyjnych znak: WPS-IX9421.5.1.2017.ASO w okresie od dnia 01 listopada 2016 r. do dnia 07 marca 2017 r.

²⁷ Zarządzenie nr 1/2017 Dyrektora CAPOW z dnia 20 stycznia 2017 r. w sprawie zapewnienia kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla wychowanków DD1, DD2, DD3, DD4 w Pęcherach.

²⁸ Stan na 25 czerwca 2019 r.

²⁹ Skarga wpłynęła do PCPR 23 stycznia 2018 r.

³⁰ Pismo – odpowiedź do osoby wnoszącej skargę z dnia 7 lutego 2018 r.

1.2.6. PCPR w Piasecznie zgodnie z art. 38a ust. 1 uopz gromadziło i przekazywało placówkom informacje i dokumentację dotyczącą badanej próby 15 dzieci umieszczonych w placówce interwencyjnej DD1.

(akta kontroli t. I, str. 1-127, t. II str. 235, 381-383)

1.2.7. Z badanej szczegółowo dokumentacji 15 dzieci umieszczonych w placówce interwencyjnej DD1 w Pęcherach wynika, że podczas posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny 15 dzieci, przedstawiciel PCPR nie wziął udziału w posiedzeniach dotyczących trzech dziewczynek oraz jednego chłopca, które odbyły się w dniach 28 marca 2017 r. oraz 7 czerwca 2017 r., co było niezgodne z art. 137 ust. 1 pkt 4 uopz. Z wyjaśnień Dyrektor PCPR w Piasecznie wynika, że nieobecność przedstawiciela Centrum na zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka była sytuacją wyjątkową. Wynikała z usprawiedliwionej nieobecności w pracy pracownika organizatora wyznaczonego do udziału w posiedzeniu zespołu lub nagłą koniecznością wykonania innych pilnych obowiązków służbowych. NIK przyjmuje wyjaśnienia Dyrektor PCPR. Nieobecność przedstawiciela na ww. dwóch posiedzeniach była sytuacją jednorazową, z badanej próby dokumentacji 11 dzieci wynika, że w pozostałych posiedzeniach, które odbyły się w kontrolowanym okresie przedstawiciel PCPR był obecny.

(akta kontroli t. II, str. 26-179, t. III, str. 7-127)

1.2.8. Z badanej dokumentacji 15 dzieci wynika, że 13 z nich zostało wysłuchanych w trybie art. 4a uopz. Informacje, potwierdzające wysłuchanie dziecka zostały zawarte w protokole z okresowej oceny sytuacji dziecka. Dwójka dzieci nie została wysłuchana z uwagi na ich wiek (miały około roku)³¹.

(akta kontroli t. III, str. 8-9)

1.2.9. Z badanej dokumentacji 15 dzieci przebywających w placówce interwencyjnej DD1 wynika, że troje z nich przebywało w placówce ponad rok. PCPR dochodził świadczeń alimentacyjnych na rzecz dwójki z nich. Pismem z dnia 4 lipca 2019 r. PCPR zwrócił się z prośbą o wytoczenie powództwa o alimenty na rzecz 6-letniej dziewczynki przeciwko jej matce. Postępowanie jest w toku³². Natomiast w imieniu drugiego dziecka – 6-letniego chłopca, PCPR pismem z dnia 10 października 2018 r., wniósł powództwo przeciwko jego matce. W dniu 6 marca 2019 r. PCPR wycofał powództwo w uzasadnieniu wniosku wskazując, iż dziecko nie jest już podopiecznym DD1 w Pęcherach, natomiast matka ma ograniczoną władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora sądowego. W odniesieniu do trzeciej 12-letniej podopiecznej nie dochodzono świadczeń alimentacyjnych ponieważ dziecko w przeciągu ostatnich trzech i pół roku umieszczane było w instytucjonalnej pieczy zastępczej trzykrotnie, a ostatni pobyt dziecka nie przekroczył roku.

(akta kontroli t. II, str. 25, t. III, str. 6, 233)

1.2.10. W latach 2017-2019 (I połowa) funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Piasecznie (dalej: KPP) na terenie placówek w Pęcherach podejmowali interwencję lub udzielali asysty w 17 przypadkach, z czego: trzy dotyczyły nietrzeźwego wychowanka; dwa – próby samobójczej; dwa – samookaleczenia; trzy – agresywnego zachowania wychowanka; jeden – prezentowania treści pornograficznych wychowance przez ojczyma; jeden – kradzieży telefonu na szkodę wychowanki; jeden – nakłanianie wychowanki do ucieczki; jeden – zaczepiania wychowanków placówki przez obcego mężczyznę; jeden – zaburzeń psychicznych u wychowanka; jeden – czynności o charakterze seksualnym wobec nieletniej; jeden – gróźb w stosunku do wychowanki.

(akta kontroli t. III str. 237-241)

³¹ Z protokołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka wynika, że 12 z 13 dzieci, które wyraziły swoją opinię, pragnęło powrotu do domu rodzinnego, tęskniło za najbliższą rodziną. Dzieciom brakowało poczucia bezpieczeństwa, martwiły się o swoją przyszłość, bały się kolejnych powrotów do placówki. W dokumentacji jednej z podopiecznych placówki brak było danych dotyczących chęci powrotu do domu rodzinnego.

³² Zawiadomieniem z dnia 12 listopada 2019 r., sygn. akt: III RC 317/19, sąd poinformował o pierwszej rozprawie, która ma odbyć się w dniu 22 kwietnia 2020 r.

Z wyjaśnień Dyrektora PCPR w Piasecznie wynika, iż posiadała ona wiedzę o trzech przypadkach przemocy w CAPOW, z czego jeden przypadek dotyczył DD1. W kwietniu 2017 r. mężczyzna w wieku 42 lat (ojciec dziecka) dopuścił się przemocy fizycznej wobec wychowanka DD1 w wieku 11 lat. Ofierze przemocy udzielono pomocy polegającej na zawiadomieniu odpowiednich służb, konsultacji medycznej, wsparciu psychologicznym oraz wystąpieniu w jego imieniu do Sądu Rodzinnego o ograniczenie kontaktów z osobą przemocową, czego skutkiem był późniejszy sądowy zakaz kontaktów z małoletnim. W 2019 r.³³ Dyrektor CAPOW wprowadził na terenie placówek politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem celem zapobiegania, zauważania i reagowania na krzywdę wychowanków.

(akta kontroli t. I, str. 285-296, t. III str. 419-424)

1.3. Nadzór PCPR nad funkcjonowaniem zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

1.3.1. Na terenie powiatu piaseczyńskiego organizatorem pieczy zastępczej jest PCPR w Piasecznie³⁴, w którym stworzono zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej. W skład tego zespołu wchodzi psycholog, pedagog, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, stanowisko ds. pomocy prawnej, stanowiska pracy ds. wspierania dziecka i rodziny. Do zadań zespołu należy m.in.: prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka; kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnieniu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej; zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

(akta kontroli t. I, str. 5-52)

1.3.2. Na terenie powiatu piaseczyńskiego pod koniec 2017 r. funkcjonowało łącznie 176 rodzin zastępczych, w tym 103 rodziny zastępcze spokrewnione, 71 rodzin zastępczych niezawodowych i dwie rodziny zastępcze zawodowe. W 2018 r. było łącznie 185 rodzin zastępczych, w tym 109 rodzin zastępczych spokrewnionych, 74 rodziny zastępcze niezawodowe i dwie rodziny zastępcze zawodowe. Natomiast na koniec I półrocza 2019 r. na terenie powiatu piaseczyńskiego funkcjonowało łącznie 197 rodzin zastępczych, w tym 118 rodzin zastępczych spokrewnionych, 77 rodzin zastępczych niezawodowych oraz dwie rodziny zastępcze zawodowe.

Na stronie internetowej PCPR oraz Starostwa Powiatowego w Piasecznie są zamieszczane oraz aktualizowane³⁵ ogłoszenia naboru kandydatów na rodziny niezawodowe oraz zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Ogłoszenie zawiera m.in. informację jakie warunki muszą spełnić kandydaci na rodziny zastępcze, a także jakie mają prawa.

W 2017 r. do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zakwalifikowano cztery małżeństwa i jedną osobę rozwiedzioną. W 2018 r. - dwie osoby. Natomiast w I połowie 2019 r. - osiem małżeństw. Ponadto w 2019 r. jedna osoba zakwalifikowała się do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz jedno małżeństwo do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Wszystkie te osoby miały prawidłowe warunki mieszkaniowe, stan zdrowia, posiadały pozytywną opinię psychologiczną o posiadaniu predyspozycji i motywacji do

³³ Zarządzenie nr 6/2019 Dyrektora Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Pęcherach z dnia 18 lipca 2019 r. w sprawie wprowadzenia polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązującej w CAPOW i w Domach Dzieci nr 1, 2, 3, 4 w Pęcherach.

³⁴ Od 1 stycznia 2012 r. na mocy zarządzenia nr 30/PCPR/2011 Starosty Piaseczyńskiego z dnia 30 września 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora pieczy zastępczej w powiecie piaseczyńskim.

³⁵ Ostatnia aktualizacja: 12 marca 2019 r. <http://piaseczno.pl/aktualnosci/357-rodzina>.

pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz ukończyły szkolenie PRIDE przeprowadzane przez PCPR w Piasecznie.

Z wyjaśnień Dyrektor PCPR wynika, że przyczyną niewystarczającej liczby rodzin zastępczych zawodowych może być brak gotowości do podjęcia odpowiedzialności za wychowanie większej ilości dzieci, które mogą potencjalnie sprawiać trudności opiekuńczo-wychowawcze.

(akta kontroli t. I, str. 504-548, t. III, str. 231-232, 319-322)

W latach 2017-2018, PCPR w Piasecznie udzielał pomocy rodzinie głównie poprzez: konsultacje psychologiczne w PCPR lub telefoniczne, uczestnictwo w spotkaniach rodzin zastępczych z rodzinami biologicznymi w zależności od zgłaszanych potrzeb, stałe konsultacje z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. Ogółem w ramach pomocy psychologicznej w 2017 r. odbyło się m.in. 71 konsultacji psychologicznych w miejscach zamieszkania rodzin, 74 konsultacje psychologiczne w siedzibie PCPR w Piasecznie i 91 konsultacji psychologicznych telefonicznych, 33 spotkania grupowe z rodzinami zastępczymi. Ponadto w 2017 r. PCPR w Piasecznie udzieliło 64 porady prawne łącznie dla 33 rodzin. W 2017 r. zorganizowano dla rodzin zastępczych szkolenie pt.: Pozytywna dyscyplina jako element budowania więzi w rodzinie – psychologiczny warsztat wychowawczy dla rodzin zastępczych, w którym wzięło udział 31 osób. Natomiast w 2018 r. w ramach pomocy psychologicznej udzielono m.in. 79 konsultacji psychologicznych w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych, 26 konsultacji psychologicznych w siedzibie PCPR w Piasecznie, sporządzono 16 diagnoz kandydatów na rodziny zastępcze, 35 diagnoz psychofizycznych dzieci. Udzielono 92 porady prawne, z których skorzystało 49 rodzin. Zorganizowano także szkolenie pt. W świecie emocji – psychologiczny warsztat umiejętności wychowawczych dla rodzin zastępczych, w którym łącznie wzięło udział 26 osób.

(akta kontroli t. I, str. 504-548, t. III, str. 321)

1.3.3. Z badanej dokumentacji 15 dzieci przebywających w placówce interwencyjnej wynika, że 14 dzieciom (tj. 93%) opracowano okresową ocenę sytuacji dziecka. Dla jednej dziewczynki nie została sporządzona okresowa ocena, ponieważ przebywała w placówce interwencyjnej tylko przez dwa dni. W 11 przypadkach okresowa ocena sytuacji dziecka została przygotowana w przeciągu kilkunastu dni od jego przyjęcia, a w trzech – po około dwóch miesiącach. PCPR w Piasecznie dla dzieci powyżej trzeciego roku życia dokonywało okresowej oceny co sześć miesięcy, co było zgodne z art. 131 ust. 1 uopz. Dobrane do próby dzieci poniżej trzeciego roku życia nie przebywały w placówce dłużej niż trzy miesiące.

(akta kontroli t. III, str. 1-7)

1.3.4. PCPR w Piasecznie wyznaczył koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 77 ust. 1 uopz. W 2017 r. zatrudniał siedmiu koordynatorów pieczy zastępczej, a ich opieką objętych było 105 rodzin zastępczych. W 2018 r. pracowało ośmiu koordynatorów, sprawujących opiekę nad 120 rodzinami zastępczymi. Natomiast w I połowie 2019 r. siedmiu koordynatorów miało pod opieką 150 rodzin. W badanym okresie nie było koordynatorów, którzy sprawowali opiekę nad więcej niż 15 rodzinami zastępczymi, co było zgodne z art. 77 ust. 4 uopz. W okresie przeprowadzania kontroli (październik-listopad 2019 r.) PCPR zatrudniał sześciu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zlecenia oraz jednego na podstawie umowy o pracę. Z weryfikacji dokumentacji jednego koordynatora zatrudnionego na podstawie umowy zlecenia oraz jednego na podstawie umowy o pracę wynika, że spełniali oni wymagania, określone w art. 78 uopz.

(akta kontroli t. III str. 128-129)

1.3.5. Koordynatorzy zatrudnieni w PCPR realizowali swoje obowiązki zgodnie z art. 77 ust. 3 uopz. W ramach swojej pracy w składanych co miesiąc raportach³⁶ aktualizowali bieżące problemy rodzin, ich sytuację opiekuńczo-wychowawczą, szkolno-wychowawczą, sytuację zdrowotną, materialno-bytową, relacje z rodzicami dziecka oraz realizację planu pomocy dziecka. W ramach swoich zadań koordynatorzy motywowali swoich podopiecznych do spotkań ze specjalistami.

(akta kontroli t. III str. 128-138, 224-227)

1.3.6. Na terenie powiatu w latach 2017-2019 (I połowa) nie wystąpiły przypadki wszczęcia przeciw osobie pełniącej funkcję rodziny zastępczej postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego.

W rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie kontrolowanego powiatu miały miejsce dwie interwencje policji. W roku 2017 jedna z nich dotyczyła rodzica biologicznego, mieszkającego we wspólnym gospodarstwie domowym z rodziną zastępczą spokrewnioną – ojciec znajdował się pod wpływem alkoholu. Druga interwencja dotyczyła sprawowania opieki nad dziećmi przez rodzinę zastępczą spokrewnioną pod wpływem alkoholu. W 2018 r. miały miejsce cztery interwencje – dwie dotyczyły przemocy fizycznej wobec dzieci, jedna sprawowania opieki pod wpływem alkoholu, jedna uciezki dziecka. W pierwszej połowie 2019 r. jedna interwencja policji dotyczyła uciezki dziecka z rodziny zastępczej.

Wśród wychowanków rodzin zastępczych byli tacy, którzy zostali umieszczeni w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym (dalej: MOW) i Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii (dalej: MOS). Nie było wychowanków rodzin zastępczych, którzy byli umieszczeni w schroniskach dla nieletnich i zakładach poprawczych. Wystąpiły dwa przypadki uciezek wychowanków – jednego w 2018 r. i jednego w I połowie 2019 r. W 2017 r. w MOW umieszczono dwóch podopiecznych. W MOS w 2017 r. jednego wychowanka, a w 2018 r. dwóch. Ponadto z wyjaśnień Dyrektor PCPR wynika, że w kontrolowanym okresie do DD1 nie trafiały dzieci, które uciekły z innej placówki opiekuńczo-wychowawczej, MOW oraz MOS.

(akta kontroli t. III str. 397-412, 439)

1.3.7. W 2017 i 2018 roku wszyscy zatrudnieni w PCPR w Piasecznie koordynatorzy sporządzili roczne sprawozdania z efektów swojej pracy. W sprawozdaniach zawarto informacje dotyczące: charakterystyki rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, ilości rozwiązanych rodzin zastępczych, udziału koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w posiedzeniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka i oceny rodziny zastępczej, przygotowania i opracowania planu pomocy dziecku, kontaktów z rodzinami biologicznymi, dominujących problemach rodzin zastępczych, współpracy w zakresie pomocy specjalistycznej, współpracy z pełnoletnimi wychowankami rodziny zastępczej, współpracy koordynatora z innymi osobami i instytucjami, udziału rodzin zastępczych w szkoleniach podnoszących kwalifikacje opiekuńczo-wychowawcze, udziału koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej należycie wykonywali obowiązki wynikające z art. 77 ust. 3 uopz.

PCPR sporządził roczne sprawozdania z efektów swojej pracy za rok 2017 i 2018. Sprawozdania roczne przygotowane przez Dyrektora PCPR przedstawiane były staroście i radzie powiatu, co było zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 15 uopz. W rozdziale VII sprawozdania określono zakres realizowanych przez PCPR zadań wynikających z uopz.

(akta kontroli t. III str. 128-129)

³⁶ Koordynatorzy przedstawiali Dyrektorowi PCPR comiesięczne raporty z pracy z rodziną zastępczą.

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

PCPR w Piasecznie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnił właściwą liczbę koordynatorów pieczy zastępczej, prowadził działania na rzecz zwiększenia liczby rodzin zastępczych w powiecie m.in. poprzez ogłoszenia zamieszczane w miejscach publicznych, zapewniał także wsparcie i wymagane szkolenia kandydatom na rodziny zastępcze. Ponadto PCPR sporządził i złożył coroczne sprawozdania ze swojej działalności, w których zestawiał potrzeby w zakresie pieczy zastępczej. Jednakże w kontrolowanym okresie na terenie powiatu piaseczyńskiego funkcjonowały tylko dwie rodziny zastępcze zawodowe i nie funkcjonowała żadna rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Zbyt mała liczba rodzin zastępczych zawodowych powodowała, że w placówce interwencyjnej umieszczano dzieci poniżej 10. roku życia.

OBSZAR

2. Prawidłowość i skuteczność działań PCPR na rzecz unormowania sytuacji dzieci.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Współpraca PCPR z innymi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy dziecku (OPS, sądy, w tym kuratorzy sądowi, szkoły) oraz rodziną biologiczną dziecka

2.1.1. Z objętej szczegółowym badaniem dokumentacji 15 dzieci wynika, że dziesięcioro z nich przebywało w placówce interwencyjnej powyżej trzech miesięcy (jedno dziecko powyżej 4 miesięcy; jedno powyżej 6 miesięcy; dwoje powyżej 11; jedno powyżej 12; jedno powyżej 13; dwoje powyżej 16; jedno powyżej 17 i jedno powyżej 18 miesięcy). Z protokołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka wynika, że przeciągający się pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej skutkował m.in. pogorszeniem się niektórych dzieci w nauce, spadkiem poczucia bezpieczeństwa, brakiem stabilizacji emocjonalnej, pogorszeniem relacji rodzinnych. Troje dzieci wymagało objęcia specjalistyczną opieką medyczną, jedna dziewczynka została skierowana na badania w celu diagnozy dotyczącej podejrzenia występowania alkoholowego zespołu płodowego FAS, druga z dziewczynek wymagała objęcia specjalistycznym leczeniem ortopedycznym, okulistycznym oraz wizyty w poradni autystycznej, natomiast trzecie dziecko – chłopiec było upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym i wymagało wizyt okulistycznych. Pracownicy placówki interwencyjnej, w której przebywały dzieci zapewnili im odpowiednią i wymaganą opiekę medyczną.

(akta kontroli t. III str. 6, 233-234)

2.1.2. Z badanej dokumentacji 15 dzieci przebywających w placówce interwencyjnej wynika, że PCPR w Piasecznie współpracował m.in. z: Sądem Rejonowym w Piasecznie w celu uzyskania informacji na temat sytuacji prawnej dziecka; innymi powiatowymi centrami pomocy społecznej działającymi w całej Polsce m.in. w zakresie możliwości umieszczenia małoletniego dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu; Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej m.in. w zakresie informowania o dzieciach przyjętych do placówek interwencyjnych lub rodzin zastępczych działających na terenie powiatu. Ponadto PCPR współpracowało również z Urzędem Stanu Cywilnego m.in. w zakresie pozyskania odpisu aktu urodzenia dziecka; placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w celu przekazywania niezbędnej dokumentacji dotyczącej podopiecznych; czy w celu udostępnienia danych jednostkowych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru PESEL; Mazowieckim Oddziałem Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w celu wskazania miejsc leczenia rodziców dzieci.

Dyrektor PCPR pozytywnie oceniła współpracę z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi oraz rodzinami zastępczymi. Wskazała, że rodziny zastępcze na ogół chętnie korzystają ze wsparcia kadry PCPR w rozwiązywaniu pojawiających się

problemów. Zdaniem Dyrektora trudności pojawiają się we współpracy z Sądem. Polegają one na długotrwałych postępowaniach oraz wyznaczaniu odległych terminów rozpraw, co z kolei nie pozwala na dotrzymanie terminów zawartych w uopz. Przedłużające się postępowania sądowe działają na niekorzyść dziecka. Dyrektor PCPR zasygnalizowała, że zauważa trudności w sytuacjach gdy Sąd ustanawia rodzinę zastępczą spokrewnioną, która zamieszkuje wspólnie z rodzicami biologicznymi dziecka, co nie zmienia niczego w faktycznej sytuacji dziecka, gdyż niejednokrotnie nadal rodzice mają destrukcyjny wpływ na dziecko.

(akta kontroli t. I, str. 286-292, t. III str. 449-450)

2.1.3. Bezpośrednia współpraca z rodzinami biologicznymi dzieci odbywała się w szczególności pomiędzy placówkami opiekuńczo-wychowawczymi a rodzinami. Zadaniem PCPR w Piasecznie była m.in. korespondencja z instytucjami np. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w celu uzyskania informacji o sytuacji rodziny czy wyrażaniu zgody na urlopowanie dzieci u rodzin biologicznych. Ponadto PCPR w Piasecznie współpracowało z rodzinami biologicznymi poprzez: udzielanie informacji rodzicom o formie pieczy zastępczej, w której będzie umieszczone lub przebywa ich dziecko; podawanie informacji o rodzinie zastępczej lub danych teleadresowych placówki; wskazywanie sądu, w którym toczy się postępowanie; pomoc w organizowaniu spotkań z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, za wyjątkiem rodziców posiadających zakaz sądowy; dochodzenie na rzecz dzieci świadczeń alimentacyjnych od rodziców biologicznych; pozyskiwanie od gminy prowadzącej asystenturę w rodzinie biologicznej lub pracę z rodziną biologiczną informacji o sytuacji rodziców dziecka.

(akta kontroli t. I str. 286-292, 397-401)

2. Skuteczność działań PCPR

2.2.1. W okresie objętym kontrolą z placówki typu interwencyjnego DD1 do rodziny biologicznej powróciło łącznie 18 dzieci (tj. 19% ogółu dzieci odebranych w wyniku interwencji), z czego 12 w 2018 r., natomiast sześcioro w I połowie 2019 r. W 2017 r. żadne dziecko nie powróciło do rodziny biologicznej. Natomiast z rodzinnej pieczy zastępczej do rodziny biologicznej powróciło łącznie 21 dzieci, z czego pięcioro w 2017 r., 10 dzieci w 2018 r. oraz sześcioro w I połowie 2019 r.

(akta kontroli t. II, str. 9)

2.2.2. W latach 2017-2019 (I połowa) z placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego do rodzin zastępczych przeniesiono odpowiednio: troje dzieci; sześcioro dzieci i dwoje dzieci, natomiast do placówki socjalizacyjnej przeniesiono odpowiednio: sześcioro; siedmioro i dwoje dzieci.

(akta kontroli t. II str. 1-17)

2.2.3. W okresie objętym kontrolą z placówki interwencyjnej DD1 zostało przysposobionych łącznie troje dzieci – wszystkie w 2018 r. Z rodzinnej pieczy do adopcji trafiło także troje dzieci – wszystkie w 2017 r.

(akta kontroli t. II, str. 10)

2.2.4. Spośród 15 dzieci przebywających w placówce typu interwencyjnego, których dokumentacja została objęta szczegółowym badaniem, wynika, że troje z nich ponownie trafiło do placówki, z czego jedna dziewczynka trafiła do tej samej placówki, natomiast dwie dziewczynki do innej.

Pierwsza z dziewczynek, trafiła do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego DD1 w dniu 20 marca 2017 r. na skutek interwencji Policji. Przyczyną umieszczenia dziecka w placówce była ucieczka z domu spod opieki matki w obawie przed molestowaniem seksualnym partnera matki. Rodzice dziewczynki zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej wyrokiem sądu z dnia 29 sierpnia 2017 r. Dziecko w okresie przeprowadzania niniejszej kontroli nadal przebywało w DD1.

Druga z dziewczynek na mocy postanowienia sądu rejonowego z dnia 23 kwietnia 2014 r. trafiła w trybie zabezpieczenia do Powiatowego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Konstancinie-Jeziornej. Przyczyną umieszczenia dziecka w placówce było nadużywanie alkoholu przez rodziców oraz wszczynanie przez matkę dziecka awantur, podczas których dochodziło do rękoczynów. Rodzicom dziecka postanowieniem sądu z 30 września 2014 r. ograniczono prawa rodzicielskie.

Trzecia z dziewczynek pierwotnie trafiła do Domu Dziecka nr 16 w Warszawie (lipiec 2016 r.) ponieważ została porzucona przez matkę, która znajdowała się pod wpływem alkoholu. Oboje dotychczasowi rodzice zostali pozbawieni praw rodzicielskich.

(akta kontroli t. III, 233-234)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W powiecie piaseczyńskim w kontrolowanym okresie dzieci poniżej 10. roku życia przebywały w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego średnio 9 miesięcy (od 2 dni do 18 miesięcy). PCPR podejmował działania w celu przeniesienia dzieci do rodziny zastępczej, jednak często bezskutecznie z uwagi na brak miejsc w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu piaseczyńskiego, a także brak pozytywnej odpowiedzi z innych powiatów. W kontrolowanym okresie PCPR w Piasecznie współpracował z rodzinami biologicznymi głównie poprzez udzielanie informacji rodzicom o kwestiach formalno-organizacyjnych dotyczących pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z przeprowadzoną kontrolą, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, z uwagi na niestwierdzenie nieprawidłowości odstępuje od sformułowania wniosków. Przedstawia natomiast następujące uwagi:

Uwagi

1. Z badanej szczegółowo dokumentacji 15 dzieci umieszczonych w placówce interwencyjnej DD1 w Pęcherach wynika, że podczas posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny 15 dzieci, przedstawiciel PCPR nie wziął udziału w posiedzeniach dotyczących trzech dziewczynek i jednego chłopca, które odbyły się w dniach 28 marca 2017 r. oraz 7 czerwca 2017 r., co było niezgodne z art. 137 ust. 1 pkt 4 uopz. Z wyjaśnień Dyrektor PCPR wynika, że nieobecność przedstawiciela organizatora pieczy zastępczej była usprawiedliwiona. Podczas wszystkich posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, które odbyły się w 2018 r. i 2019 r. przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej był obecny.
2. Ustawodawca w art. 103 ust. 9 uopz nakłada obowiązek niezwłocznego przeniesienia do jednej z rodzinnych form pieczy zastępczej dzieci poniżej 10. roku życia. Jednakże średni czas pobytu w placówce dzieci w tej grupie wiekowej w badanej próbie wyniósł 9 miesięcy (dziewięcioro dzieci przebywało od 2 dni do 18 miesięcy), a organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie był w stanie zagwarantować podopiecznym miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej z uwagi na niewystarczającą liczbę miejsc w rodzinach zastępczych funkcjonujących w powiecie piaseczyńskim, a także brak pozytywnej odpowiedzi z innych powiatów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 17 grudnia 2019 r.

Kontrolerzy
Anita Grzechulska-Cioczek
Specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Jacek Szczerbiński

.....
podpis

Adrian Przepiórka
Specjalista kp.

.....
podpis

.....
podpis